

in njen ustroj utrjuje? Svobodno ljudstvo si bo izbralo svobodno svoje zastopnike in ne bo klonilo tilnika pred nasilstvom!

Mi verujemo, da je tudi srbski narod tako zdrav in nepokvarjen, da ne bo trpel korupcionistov, ki milijonske svote državnega denarja izmetavajo za podkupovanje, da bi mogli ljudstvo in državo izmозgavati še nadalje v svoje osebne in strankarske koristi. Tudi za Slovenijo napovedujejo plačanci »vlade korupcije in nasilja« nasilne čine. Te lahko v kratki dobi svojega paševanja izvršijo nad ubogim uradništvom, ki ga vlečejo za nos, toda svobodno ljudstvo se ne bo dalo vezati in tlačiti od diktature in bo v zavesti svoje ljudske moči pri volitvah pomemlo s svojatjo, ki se drži s sedanjimi diktatorji in z vsemi, ki se dajo od njih podkupovati, da si napolnijo žepe z ljudskim denarjem.

To se bo zgodilo, ker se mora, v blagor države in vsega njenega prebivalstva, v svrhu reda in poštenosti, ki je danes v državi ni. Brez teh pa nobena država ne more obstati in kdor zida svojo moč in bodočnost na diktaturi po svetovni vojni, ta koplje grob samemu sebi, svoji strani, svoji politiki in je največji nasprotnik naroda in države.

Škodljivci gozdnega drevja.

Enako kakor na polju in drugih kulturah se moramo boriti proti raznim škodljivcem in škodljivim vplivom tudi v gozdu. Škode v gozdih morejo povzročiti podnebni vplivi in ujme, škodljive rastline in bolezni, živalski škodljivci in naposled človek sam.

Škodljivi podnebni vplivi.

Škodljivi podnebni vplivi nastanejo vsled mraza, slane, snega in ledu, vročine, vode, vetrov ali viharjev in požarov. Mraz pokonča nežno brstje, listje in mlada drevesca, poškodeje tu in tam tudi staro drevje s pozebo ter mlad naraščaj s tem, da ga privzdigne od tal. Proti mrazu zelo občutljiv je pravi kostanj, bukev, hrast in jelka, manj občutljiva je smreka in macesen, najodpornější pa je gaber, bor, brest in jelša. Mraz nastopa najhuje v zaprtih, vlažnih in južnih legah, katere se po hudem mrazu brzo segrejejo. Mrzli zrak je težji kakor topli ter se poleže v dolinah in iztira iz njih lažji gorki zrak. V takšnih krajih je saditi manj občutljivo drevje, kakor smreko, bor, gaber itd.

Slana, združena z ledom in snegom, napravi včasih v gozdu veliko škodo, če južni sneg pade v velikih množinah na vejevje. Če takšen sneg vsled mraza zaledeni, obteži veje, katere se polomijo pod težo. Temu je zlasti podvrženo iglasto drevje in bukev od listnatoga. Edin pripomoček proti temu je, da drevje rano razredčimo in upognjeno drevje zravnamo.

Ponekod delajo ogromno škodo plazovi. V strmih, hribovitih legah podirajo plazovi drevje ter odnesejo dostikrat cele odrasle gozdove v jarke, kjer se nakopiči polomljen les, pomešan s prstjo in kamenjem v cele grmade. Škoda je tem občutnejša, ako so se plazovi začeli ponavljati na enem in istem mestu, kar se prav rado dogaja. Takšna mesta je treba pogozditi z drevjem, kojega korenine segajo globoko v zemljo. Plazovi se zabranjujejo s tem, da pomlajujemo prebiralno. Pri sečnjah je puščati visoke panje ali šture. Tesno spojeni nizki gozdi zadržujejo plazove.

Vročina škoduje gozdnemu drevju, posebno mlajšemu, ker izsušuje vlago iz zemlje in preprečuje s tem kaljenje semena. V mladosti najbolj občutljivo je drevje s plitvimi koreninami, kakor bukev, gaber, smreka in jelka.

Star gorila je siten čmernež, divjak in okrutnež, pa tudi okoren in len. Rad sameva in se izogne družbi.

V mladosti pa je ročen in skočen, nemiren in živahen. Vsak čas mu pride druga misel, z drevesa skoči na zemljo, spleza kakor veverica spet nazaj na drevo, utrga cvet ali sadež, ga poskusi, vrže proč, seže po drugem, si ga dene v usta, se spusti več metrov globoko na spodnjo vejo, zleze gibčno na kraj, se zaziblje in zavilhti na drugo vejo, preišče ptičje gnezdo, malo posedi, se pomakne k tovarišu, mu začne po kožuho iskati uši, hipoma nastane velik vrišč, nekje na bližnjem drevesu se lasajo in uhajo, vsi hiti tja, glavlar jezno priskače, pograbi tega, pretrse onega in spet je mir v družini.

Zivi od sadja, cvetov, listja in žuželk, od ptičjih jaje in mladih ptičev. Meso je le malokedaj.

Eno lepo lastnost ima, ki je po njej posebno podoben človeku. To je njegova neizmerna ljubezen do mladičev.

Samica ima navadno le enega mladiča, ki se koj oklene matere, s sprednjima rokama okoli vratu, z zadnjima pa okoli lakotnic, in tako ga nosi mati seboj. Kadar mirno sedi, ga vzame v naročje, ga liže in snaži, boža in poljublja, gleda dopadljivo, ziblje na rokah in k sebi pritiska. Ko malo odraste, mu da igrati z drugimi mladiči, pa tudi tedaj pazi nanj s skrbnim očesom. Ako se le pokaže sum kake nevarnosti, koj ga pokliče k sebi in zbeži z njim v varen kraj.

Rada ima svojega mladiča, vendar ga tudi v strah vzame in celo našeška ga, ako je nepokoren in se ne vede po njeni volji. Če nima lastnega zaroda, a' če ji mladič pogine, ukrade tuje dete. Zgodilo se je baje celo, da je v bližnji naselbini ukradla človeškega otroka

V takih suhih solčnih legah sadimo zagadelj močne sadike, ki se globoko vkoreninijo in gozde pomlajujemo tam prebiralno, da raste mlad naraščaj pod senco in zavetjem starega drevja.

Voda povzroča škodo tam, kjer zastaja ali pa odnaša vrhajo rodovitno plast zemlje. Gosto poraščeni gozdi in mah zadržuje podnebno vodo, ki na ta način pronica v spodnje plasti zemlje in se porazgubi.

Veter škoduje s tem, da odnaša steljo, izsušuje zemljo. Takšna mesta je treba gosto podsaditi ter jih pozneje prebiralno pomlajevati. Viharji delajo ogromno škodo na drevju, ki je redko in ima plitve korenine. Najbolj škoduje viharji iglastemu drevju, osobito smreki. Najboljše varstvo proti tem so mešani gozdi, kjer globoko vkoreninjeno drevje varuje drevesa s plitvimi koreninami.

Požare zanetijo ponajvečkrat zlobni ljudje, a večkrat nastanejo požari tudi po nesreči. Koliko škode more napraviti požar v gozdu, si pač lahko vsakdo predstavlja. Zato je treba največje previdnosti pri kurjenju v gozdu.

Škodljive rastline in bolezni

so razširjene v gozdih prav tako, kakor na poljih.

Zelo nadležna plevelna rastlina v naših gozdih je brinja, ki se naseli povsod tam, kjer se gozdi izsekajo in opusti zopetna pogozditev. Obsenčevanja brinja ne prenese; zato je pogozditev najboljši pripomoček proti razširjanju tega grmovja.

Vresje se pokaže tam, kjer se je vsled zanemarjenja in neizmernega izkoriščanja oslabilih gozdnih tal gozd opustil. Najrajši raste na suhih, peščenih in revnih tleh. Vresje preprečuje, da z drevja odpadlo seme ne more do zemlje in vsled tega ne more tudi vskaliti. K večjemu raste med vresjem kakšen bor ali breza, drugače pa raznovrsten gozdni plevel. Vresje uporabljajo za steljo, ki je bore malo vredna in daje slab gnoj. Plevela se iznebimo na ta način, da ga najprej izkopamo in potem prostor pogozdimo s črnim borom, ki v takšni zemlji še najbolje uspeva. V senci vresje kmalu izgine.

Bela omela se zajeda sicer najraje v vejevje sadnega drevja, vkorenini se pa tudi na jelkah in hrastih. Veja z omelo se mora odžagati ali vsaj globoko izrezati in vse izrezovine sežgati.

Gozdnemu drevju škodujejo tudi razne glive in plesni, ki povzročajo na njem gnilobo in bolezni. Razširjanje gliv pospešujejo težka, mrzla tla. Bolehno in gnilobi podvrženo drevje je izsekati ter ga nadomestiti z drugim, odpornejšim.

Izmed živalskih škodljivcev

imamo različne gozdne prebivalce, ki škodujejo drevju bodisi z objedanjem lubja in listje, ali pa z glodanjem korenin in pobiranjem semena.

Srna škoduje s tem, da objeda po zimi brstje in pogrize v mladih nasadih vršičke. Enako škoduje tudi jelen. Zajec se v hudi stiski tudi loti brstja in lubja. Veverica in polh pobirata drevesni sad in objedata brstje in lubje. Miši se žive od semena in korenin. K sreči pa imajo mnogo smrtih sovražnikov, ki jih pridno zalezujejo, kakor dihurji, podlasice, kune, ježi, jazbeci in lisice, od ptičev pa sploh vse ptice-roparice. Od pernatih živali najbolj škodljiva je divja kuretina in sicer divji petelin, rušavec in gozdni jereb, ki žive po zimi od brstja mladega drevja, golob in šoja se pa hranita od drevesnega semena.

Od živalskih škodljivcev gozdom najbolj nevarni so razni mrčesi (hrošči in metulji), ki se prikažejo včasih v ogromnih množinah in uničijo cele gozdne komplekse. Najnavadnejši je rujavi hrošč. Njegova ličinka ali

in si ga odnesla seboj v pragozd, v zameno za izgubljenega mladiča.

Pa najsi so vse te podobnosti še tako velike, nepremostljiv prepad zija med opico-gorilo in med človekom, — manjka ji razuma.

Moderna veda se trudi in nas hoče prepričati, da je človek potomec živali, posebič potomec visoko razvitih človeku podobnih opic, ter kot dokaz za to navaja podobnosti med človeškim in opičjim telesom. Pa kaj jim pomaga vsa podobnost, ko pa niti najbolj razviti gorila še nikdar ni pokazal sledov razuma in proste volje. Vse dela le po nagonu, človeka sicer posnema, pa po lastnem razmišljanju se ničesar ne nauči. Tudi govoriti ne zna. Njegovi lajajoči grgrajoči glasovi sicer izražajo veselje in strah, kličejo, vabijo, svarijo, pa pojmov ali celo stavkov še noben gorila ni povedal.

Razum je dar božji in Bog ga je dal le človeku. Človek je otrok božji, ne pa potomec živali. —

Od nekaj so ljudje radi opazovali živali. Zgodbe iz živalskega življenja so zelo priljubljene. Kdo ne pozna na primer »Lisice zvitorepke« in različnih živalskih basni?

Na čisto nov, duhovit in izredno zanimiv način pa nam opisuje živalsko življenje in obnem z njim vobče življenje v pragozdih osrednje Afrike roman, ki ga danes podajemo našim bravcem. Pa knjiga nima samo namena, da bi opisovala živalsko življenje. Pokazati nam hoče tudi, da je trditev »Človek je potomec opice« neresnična in lažnjiva, da je tak postanek človeka nemogoč.

Pisatelj nas pelje v afriško džunglo, od mladih nog živimo skupaj z živalmi pragozda, pohajamo na lov, delimo z njimi veselje in žalost, da, celo pogovarjamo

ogrc izpodjeda korenine skoro vseh gozdnih dreves, najraje pa smrek in hrastov. Nevaren je zlasti mlademu drevju. Kot hrošč objeda listja starega drevja, pred vsem hrasta. Najuspešnejše ga pokončujemo s pobiranjem v furoščevem letu in uničevanjem ogrcev pri obdelovanju zemlje.

Med najnevarnejše gozdne škodljivce pa spada brezdomno smrekov lubadar ali ščitar. Imamo več vrst lubadarjev. So ponajveč temnorjavni, eno tretjino sta dolgi, valjasti hrošči, katerih ličinke grizejo lubje vsega iglastega drevja in tudi nekaterih listovcev. Preobrazujejo se kot rujavi hrošč, namreč iz jajčec ličinke, iz teh bube in končno popolni hrošči. Razlika je ta, da se pri lubdarjih vsa preobrazba izvrši navadno v dveh do treh mesecih ter se tekom enega poletja večkrat ponavlja, med tem ko pri rujavem hrošču traja tri leta.

Lubdarji roje meseca aprila ali maja, se zavrtajo v lubje, kjer prično griziti najprej sami, pozneje pa kot ličinke, ki se razvijajo iz jajčec. Te ličinke so raznih oblik, po katerih se razločujejo vrste lubdarjev. Ličinke se pred jesenjo kot hrošči enkrat rojijo ali pa prezimijo pod štorih ali pod mahom v zemlji.

Napadeno drevje po ščitarju spoznamo najprej porjavni moki, ki je obvisela na razpokah debla in po lubju, ki je navrtano z malimi okroglimi luknjicami. Ako so lubdarji znotraj, se cedi smola iz njega, kmalu pa začne rujaveti tudi iglice in drevo se posuši. Lubdarji se naselijo najraje na bolehavem drevju. Zatorej je takšno drevje posekati in spraviti iz gozda, predno hrošči roje. Vse v zimi posekano iglasto drevje se mora pred pomladjo spraviti iz gozda. Store je iz zemlje izkopati in z lubjem vred takoj sežgati. Bolehna drevesa se pa tudi lahko pod pametnim nadzorstvom puste ležati v gozdu, da se naseli vanje hrošč, ki se potem, ko se je njegova zalega razvila z lubjem in vejevjem vred sežge. S tem dosežemo, da lubdarji drugega zdravega drevja ne napadejo. Skrben gozdar bo iz lastnega nagiba storil vse, da se zavaruje pred tem škodljivcem.

Smrekovim in borovim gozdom skrajno nevaren škodljivec je smrekov prelec. Je bel ali sivkast, po sprednjih perutnicah črno progast in z razprtimi perutnicami 4—6 cm širok metulj, ki leta meseca julija v nočnem času, po dnevu pa sedi strešasto po životu stisnjenimi perutkami na deblih smrekovih ali borovih gozdov. V tem času izleže samica med razpoke ali mah na lubju dreves jajčeca, iz kojih se šele meseca aprila ali maja prihodnjega leta izvale gosenice, ki zlezejo na veje, kjer začno objedati iglice. V juniju so gosenice dorastle ter se v razpokah lubja ali med vejami zabubijo v temne, z nitkami pritrjene mešičke, iz kojih se izvale kake tri tedne pozneje metulji.

Napadom od smrekovega preleca, ko je drevje že obnemoglo, se radi pridružijo lubdarji, ki potem v skupni slogi s prelci drevo docela uničijo. Najučinkovitejše sredstvo proti temu škodljivcu je polaganje lepljivih obročkov na debla. Deblo se visoko pod vrhom na 4 cm široko pomaže z lepljivim mazilom, na katerem obtičijo gosenice, ki hočejo na veje. Obročke pritrđimo na gladkih mestih spomladi na debla, predno so se izlegle gosenice.

Na sličan način kot ogrci izpodjeda korenine mali ali veliki borov rilčkar, ki bolj poredko nastopa v večjem številu. To je majhni rujavi hrošč z dolgim rilčkom. Zatiramo ga tako ko lubdarja.

Smrekove grizlice delajo včasih meseca aprila ali maja škodo v vrhovih smrek z objedanjem iglic. So zelene majhne gosenice, ki se čestokrat tako razmnože, da vrhe smrek do golega objedo. Smrekovi grizlici

se z njimi, kolikor nam seve dovoljuje skromni besednjak živalskih vzkljkov in krikov, — in vendar, pod enakimi priljkami, kako različno se razvijata žival in človek! Gorila ostane vkljub svojim orjaškim močem vedno le žival, se ničesar ne nauči, in kako daleč ga nadkriljuje mladi fantič Tarzan pri vsem svojem slabotnem telesu! Božja iskra razuma ga uči in vodi in pripelje spet nazaj v človeško družbo, iz katere ga je tako kruto iztrgala usoda.

Tak je namen knjige, ako jo prav razumemo.

Pa dajmo končno pisatelju priti do besede —!

Čenjeni braveci naj oprostijo dolgi predgovor! Zdel se nam je potreben, da bodo lažje umeli zgodbo, ki se vrši v daljnih, nepoznatih krajih in v nenavadnih okoliščinah.

PRVI DEL.

Neverjetno, da, nemogoče se vam bo zdelo, kar vam bom pripovedoval.

Tudi meni se je zdela zgodba neverjetna, že ko sem jo prvi večer poslušal.

Pripovedoval mi jo je mož, ki je sicer vsega spoštovanja vreden, pošten da malo takih in ki nima navade, da bi koga potegnili. Prišel sem k njemu na obisk in povabil me je v svojo dobro založeno klet.

Ze kar izpočetka sem se njegovemu pripovedovanju neverno smehljal in muzal ter precej nedvoumno namigaval, — pozno zvečer je že bilo in mož je bil zelo gostoljuben — da je »letušji« izredno dober in močen. Moje namigovanje ga je ujezilo in koj drugi dan je izkopal iz starih zaprašanih papirjev pismene dokaze za svoje pripovedovanje, — oguljen, črviv rokopis in uradna poročila angleškega kolonialnega urada.

(Dalje prihodnjic).

podobna je borova grizlica, ki se pojavlja na borovih drevesih. Na mladih borih se prikaže večkrat tudi borov brstni zavijač. Svetlorjavna gosonica tega škodljivca se zarije v mlado brstje in ga razjeda v struenu, kjer se končno zabubi. Mlabo brstje se pozneje skrivi in posuši. Razširjanje škodljivca preprečimo, ako napadene veje odlomimo in sežgemo. Na starejših borih se gnezdi tu in tam sprevodni prelec. Po zimi je pobirati in uničevati zimska gnezda gosonic.

V gozdnih vrstovih utegne biti zelo škodljiv bra-mor, ki izpodjeda korenine, kakor ogrci. Love ga v lonce, koji se zakopljejo do vratu v zemljo. Tudi kobilice utegnejo postati gozdom nevarne, ako prilte v večjih množinah.

Sploh moramo reči, da ima skoro vsako gozdno drevo svojega mrčesnega škodljivca. Mrčesi so nevarnejši iglastemu drevju nego listnatemu, katero objedanje lažje prenese. Z največjim uspehom zatiramo vse omenjene škodljivce, ako gozde skrbno nadzorujemo ter vso bole-havo in polomljeno drevje sproti iztrebimo in spravimo v gozdom.

Naša dolžnost bodi tudi, da varujemo sovražnike škodljivih mrčesov. Tu sem spadajo od četveronožcev: krti, ježi, dihurji, podlasice, jazbeci in netopirji, od ptic pa ptice roparice, kot jastrebi, sove in sokoli. Nadalje tudi kukavice, žolne in skoro vse ptice pevke, kakor: senice, drozgi, kosi, škorci, slavci, lastovke itd. Zato jih pametni gospodarji in prijatelji ptic v hudih zimah krmijo ter skušajo pridobiti, da gnezdijo pri nas.

Domače živali so gozdom tudi lahko škodljive, zlasti koza, ki objeda vsako drevo, katerega doseže. Pašo v gozdih je zategadelj omejiti vsaj toliko časa, dokler drevje ne odraste.

Često pa povzroči škodo v gozdu človek sam. Zato imajo večji posestniki razen gozdarjev nastavljenе takomenovane logarje, ki čuvajo gozde pred poškodbami in tatvinami zlobnih ljudi.

Glavni pridelek v naših gozdih naj bo edinole les. Na postranske dohodke iz gozdom ne računamo toliko, ker so proizvodnji lesa kot glavnemu smotru več ali manj na škodo. Tam, kjer se upošteva to pravilo, bomo imeli iz naših gozdom obilne dohodke, kar bo v prid celotnemu kmetijskemu gospodarstvu. Z največjo sigurnostjo se gospodarji tam, kjer se vsaka posamezna gospodarska panoga ne le sama vzdržuje, temveč daje tudi primeren čisti dohodek v skupno gospodarsko blaginjo. Kdor pa hoče z eno ali drugo gospodarsko panogo, n. pr. vinogradništvom, uganjati šport, tega naj se oblastvenim potom pri-sili, da proda svojo zemljo drugemu sposobnejšemu, ali jo da v zakup.

Negujno naše gozde z vso vnemo in videli bomo, da bo naš trud obilo poplačan z lesnimi dohodki in drugimi raznimi dobrotami, ki jih imamo od te neobhodno potrebne in nad vse koristne gospodarske panoge.

Ivan Štampar, ekonom, graščina Ormož.

Politični ogled.

Država SHS.

Seja skupščine, ki je omenjena že v članku na prvi strani, se je končala s tem, da je v nedeljo po noči ob 11. uri cela opozicija zapustila narodno skupščino po izjavi Ljube Davidoviča, ki je označil vladno delo za nevarno in protipostavno. Po odhodu opozicije je govoril Pašič, ki je naglašal, da se mora proračun na vsak način sprejeti ter da vlada prevzema za svoje delo vso odgovornost in se bo, če treba, obrnila tudi na narod. Ob polnoči so vladni poslanci sprejeli proračun. Pri glasovanju sta bila od opozicije navzoča samo dva Nemca, ki sta imela nalogo, da nadzorujeta, kaj se v narodni skupščini godi.

Med 38urno sejo v soboto in v nedeljo so se politične strasti v narodni skupščini razpalile do skrajnosti. Opozicija je obravnavala s politično-moralno vrsto uskokov, radikali pa so v svoji bojevitosti sami razkrivali svoje nečedne namene. Tako je radikal Mihajlo Srečkovič dejal: »Mi smo pretivali kri in ne damo, da se brez krvi razruši, kar je s krvjo doseženo. Prišla bo diktatura! — Pribičevićeva policajdemokratska družba je opozicijo napadala s »avstrijenci« in je dobila za to naštetu se, kaj in kako vse so njeni člani od Pribičevića do Edo Lukiniča delali v službi nekdanjih madžarskih oblastnikov. Zlasti srbski demokrati so ostro napadali Pribičevićeve uskoke in kliče: »Izdajalci, korupcionisti!« ni bilo ne konca ne kraja. V splošnem je vladna skupina od početka do konca seje kazala, da ji ne gre ne za državo in ne za red v njej, ampak samo za moč in oblast vladnih strank v državi in nad državo. To se posebno dobro vidi v odboru za verifikacijo ali potrjevanje poslanskih mandatov. V tem odboru eni radikali naračunost zagovarjajo in priporočajo nasilje, naj se hrvatskim poslancem mandati ne samo ne potrdijo, temveč uničijo in poslanci stavijo pred sodišče po zakonu o »zaščiti države«, drugi hočejo zavlačevati

verifikacijo do skrajnosti s tem, da skušajo poprej še kakega Pribičevićevca spraviti v odbor ter da od sej izostajajo, med tretjimi se pa končno najdejo tudi poštenjaki, ki tako ravnanje obsojajo. Najbrž se bo iz radikalnega kluba oddvojilo par poslancev in bivših ministrov, ki ne odobravajo zveze s Pribičevićem sploh in ki posebej še obsojajo nasilno in nepostavno početje vlade.

Vodstvo demokratov je pod predsedstvom Ljube Davidoviča izključilo Pribičevićevo družbo iz stranke, Pribičević se pa sedaj roti, da tega ne prizna in da bo še več pristašev dobil na svojo stran.

V ponedeljek popoldne se je vršila kratka seja skupščine brez opozicije. Obravnavale so se nekatere pogodbe s sosednimi državami. Po zaključku seje je vlada izjavila, da se mora za skupščino še le najti delo in da bodo seje sklicane po potrebi. Vse kaže na to, da bi radikali radi napravili volilno vlado ter do volitev, ki bi se vršile tako nekako v prvi polovici oktobra ali pa še malo prej, vladali brez parlamenta.

Bolgarija.

Podpisana je pogodba glede izplačila okupacijskih stroškov od strani Bolgarije. Protokol so podpisali zastopniki Francije, Angleške, Italije in Bolgarije. Protokol določa okupacijske stroške v znesku 25 milijonov zlatih fran-kov, ki jih mora plačati Bolgarija tekom 10 let, začevši s 30. septembrom t. l. Po sklenjeni pogodbi je nagovoril predsednik medzavezniške komisije bolgarskega zunan-ega ministra Kalfova z besedami, v katerih izraža popolno zadovoljstvo ter upanje, da je s tem činom storjen važen korak v interesu miru in reda v vzhodni Evropi. Težko finančno breme, ki ga je prevzela Bolgarija, nudi jamstvo, za njeno lojalnost in miroljubnost. Minister Kalfov se je zahvalil za tople besede in iskrenost članov medzavezniške komisije, ki so končno rešili to pereče vprašanje. — Bolgarija je sklenila tudi z Avstrijo pogodbo, ki vzpostavlja redne pravne odnose med obema državama.

Na Češkem

se je v zadnjem času razkrilo vse polno umazanih kupčij in zlorab od strani državnih organov pri raznovrstnih nabavah za državo. Na državno škodo se je tržilo s špiritom, bencinom in velike goljufije so se razkrile tudi pri nabavah avtomobilskega materiala za vojaštvo. V umazane kupčije so zapletene tudi višje uradne osebe in sedaj se bo osnovala medministrska preiskovalna komisija, ki bo revidirala vse državne dobave v zadnjih letih, da se izslede vse nerednosti in kaznujejo krivci.

Francija.

Ministrski predsednik Poincaré je sestavil novo vlado, ki je spremenjena le glede nekaterih ministrskih sedežev, drugače je pa politično popolnoma enaka prejšnji. Do krize in nove vlade je prišlo najbrž le radi tega, da se najde povod za odlaganje volitev, ki vladno večino nič ne mikajo. Vlada bo skušala izvesti finančne zakone, s katerimi naj se prišteje državno premoženje in bo pred vsem nadaljevala delo obnove, povračil in miru. Glede notranje politike bo skušala vlada rešiti začasni načrt za obnovo dežele, izvesti reforma dohodninskega davka in pokojninskih zakonov, ne da bi pri tem povzročala izdatke, ki bi se ne dali kriti iz rednih dohodkov. Vlada bo vstrajala neizprosnost na vzdrževanju ravnotežja v proračunu. Politika obnove opustošenih krajev se bo nadaljevala.

Rusija—Rumunija.

Na Dunaju zborujejo zastopniki sovjetske in rumunske vlade, da rešijo razna med Rusijo in Rumunijo sporna vprašanja. Najbolj boleča točka v medsebojnih odnosih obeh držav je vprašanje Besarabije. Glede tega se je izrazil ruski zasotnik Steklov: »Če hoče živeti Rumunija z Rusijo v trajnem miru, naj se odpove Besarabiji. Če pa Rumuni tega ne storijo, bodo doživeli tragedijo.«

VSEMDRUŠTVOM PROSVETNE ZVEZE V MARIBORU.

Krščansko-seccijalna prosvetna in izobraževalna društva morajo porabiti vse razpoložljive sile za boj proti pijančevanju med našim narodom. Zlo pijančevanja in zlorabljanja alkoholnih pijač je pri nas tako veliko in tako ukoreninjeno, da mu bo le z enotnim, krepkim odporom odporom mogoče priti v okom. Statistika in grozeči opomini naših zdravnikov, narodnih gospodarjev in vzgojiteljev o alkoholizmu med nami govore preveč glasno, da bi jih kdorkoli mogel preslišati in prezreti.

Zato naroča Prosvetna zveza v Mariboru vsem včlanjenim izobraževalnim in prosvetnim društvom v smislu čl. 10, točka 3, svojih pravil:

1. Da določi vsak društveni odbor osebo (odbornika), ki se bo posvetila z vsem srcem temu perečemu vprašanju. Pri vsakem društvu je ustanoviti ošek za gojitev treznosti.

2. Vsak društveni odbor mora polagati pa še posebno pazno na sledeče:

a) da se izpolnjuje naredba pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, št. 41.573, dne 13. II. 1923, ki govori o pobijanju pijančevanja;

b) da se prepreči navzočnost soloobveznih otrok v gostilnah brez spremstva starišev ali odraslih, a tudi v spremstvu teh se jim pod 16. letom starosti ne sme dajati alkoholnih pijač;

c) da se ne toči in prodaja žgane opojne pijače od sobote ob 6. uri zvečer do ponedeljka do 11. ure dop.

č) da ne odreka gostilničar hrane gostu zato, ker ne uživa opojnih pijač;

d) da se opozori pristojno oblast na gospodarja-pijančarja prej, predno bo zapravljal s pijančevanjem večino svojega premoženja v svojo škodo in v škodo svojcev,

ki bi zato lahko postali siromaki in podli kot taki s časom v breme občine in države.

3. Vsa društva morajo brezpogojno uveljaviti ob raznih društvenih prireditvah misel treznosti in zmernosti. Vse prireditve se morajo končati vsaj ob običajni krajevno-policijski uri. Na sporedu ne sme nikjer stati n. pr., da bo poskrbljeno za dobro kapljico ali kakorkoli za pijačo. Enako se ne sme rabiti nikjer na sporedu beseda »veselica«, ki jo je nadomestiti z besedo »prireditve« ali slinčno.

4. Društva ne smejo vprizarjati gledaliških predstav, ki se v njih pijančuje, ali ki izražajo drugače preveliko posurovelost.

5. Nobeno društvo ne sme imeti sej in sedeža v gostilni.

6. Društvene prireditve v gostilnah je treba zabranjevati z največjo odpornostjo in ako ni jamstva, da to ne bo prilika za zapravljanje denarja in za pijančevanje, je treba tako društveno prireditve brezobzirno zabraniti. Pri vseh društvenih prireditvah morajo biti na razpolago tudi brezalkoholne pijače po zmernih cenah.

7. Vsako društvo mora paziti, da noben njegov član društvu ne bo delal sramote s pijančevanjem. Proti članom, ki v tem oziru kaj zgreše, naj se postopa disciplinarno.

8. Društveni odbor naj zainteresira krajevno izobraženstvo, da se s strokovnimi predavanji, zlasti pa z dobrim vzgledom udejstvuje v borbi proti pijančevanju.

Vsako včlanjeno društvo mora Prosvetni zvezi v Mariboru v slehernem četrtletnem izkazu o društvenem delu izčrpno poročati, kako se izpolnjujejo gornje določbe, ki jih je obravnavati pri odborovih sejah, razglasiti vsem društvenim članom in nabiti na vidnem mestu v društvenih prostorih.

Odbor Prosvetne zveze v Mariboru.

Tedenske novice.

S čim se že hvalijo demokratije. Komaj par dni sta v vladnem objemu g. Pašič in policajdemokrat Pribičević, se že hvali dr. Žerjavovo »Jutro«, mariborski »Tabor« itd., da so slovenski demokratije, ki imajo samo enega prigoljufanega poslanca, profesorja Rejsnerja, ki podpira Pašič-Pribičevićevo trblo vlado, dosegli to-le: Ukinitev kuhka za Slovenijo in ustavitev vseh priprav za občni zbor Kmetijske družbe. Sami laži-uspehi. Javnost dobro ve, kako se je ravno Jugoslovanski klub boril proti kuhku in kolikrat smo že objavili v »Gospodarju«, kako je na zahtevo naših poslancev večkrat izjavil notranji minister, da se kuhik v Sloveniji ne bo izvajal. Uspeh naših 21 poslancev bi si rad prilastil sedaj eden prigoljufan demokratski poslanec. Kmetijska družba, ki ima denar ter premoženje, je že davno trn v peti naših demokratov. Demokratskih kmetov ni, a kljub temu bi se rad dr. Žerjav na ta ali oni način priplazil do premoženja Kmetijske družbe in ga potem izrabil na prav ostuden način za demokratske malhe. Kot vladni hlapci in petolizniki radikalov so demokratije dosegli toliko, da je notranji minister ustavil predpriprave za občni zbor Kmetijske družbe. Pa predno se bo Žerjavu posrečilo stegniti že radi potvorbe menic na šestmesečno ječo obsojeno nepošteno roko po premoženju Kmetijske družbe, Pašič-Pribičevićeve vlade že davno več ne bo. Takih laži-uspehov kot sta ravnokar označena, se lahko veseli samo slovenska demokratska stranka, ki ima samo enega — prigoljufanega poslanca.

Si bo treba dobro zapomniti! Zasluga Jugoslovanskega kluba in še posebno njegovega načelnika dr. Korošca je, da je pripeljal Radičeve poslanca v zbornico. Radičevi poslanci so bili pripravljeno oprijeti se resnega političnega dela in skupno z našimi poslanci se boriti proti nepoštenosti, ki jih je uganjala s Slovenci ter Hrvati Pašičeva vlada. Ravno v trenutku, ko je šlo za to, da se požene s pomočjo radičevcev Pašiča od vladne mize, pa je Pribičević in slovenski demokratije uskočili k Pašiču in podprli njegovo vlado, čez katero so poprej najbolj zabavljali. Pašič in Pribičević se sedaj iz strahu pred padcem brani-ta potrditi mandate Radičevih poslancev in na ta način zapirata s pomočjo dr. Žerjavove stranke Hrvatov pot do resnega političnega dela. Slovenski kmet, delavec in obrtnik si morajo dobro zapomniti, da sta ravno Pribičević in dr. Žerjav kriva, da lahko Pašič še nadalje pašuje nad Slovenci in Hrvati.

Pošte v Sloveniji. Zadnje pol leta je beograjska vlada dala ukiniti celo vrsto pomožnih pošt na Slovenskem Stajerskem. Naši poslanci so dne 7. decembra 1923 vložili na ministra za pošte vprašanje, ali misli ukinjene pošte zopet upostaviti in nakazati za nje dovolj kredita. Te dni je dobil narodni poslanec Franjo Žebot od ministra Vukičevića pismen odgovor št. 1336 v katerem pravi, da je odredil višje nagrade za pomožne pošte. — Tozadevni krediti so tako visoki, pravi minister, da se bo ugodilo upravičenim zahtevam vzdrževalcem pomožnih pošt ter da se ukinjene pošte zopet otvorijo. — Opozarjamo vse kraje, kjer je poštno ravnateljstvo ukinilo pomožne pošte, da se pobrigajo in zahtevajo takojšnjo otvoritev pošt. Poslanec Žebot je o tem obvestil poštno ravnateljstvo v Ljubljani. — Za poštno zvezo med Mariborom in Gornjo Sv. Kungoto je poštno ravnateljstvo obljubilo poslancu, da se bo zopet upeljala vozna pošta dvakrat na teden.

Poslanec Jakob Vrečko je ob priliki razprave o proračunu ministrstva pošte govoril v imenu Jugosl. kluba glede razmer, ki vladajo pri poštah v Sloveniji. Pod sedanjo vlado (Pašičevo) opozamo pri pošti povsod nazadovanje. Poštne zveze so vedno slabše. Finančni minister ne daje dovolj kreditov, da bi Slovenija imela za svoje gospodarske potrebe dobre poštne in telefonske zveze. Značilno na primer je, da je za pomožne pošte v Sloveniji določenih samo 80.000 D. V Sloveniji je